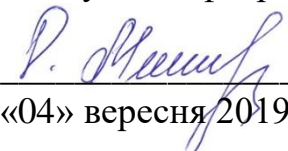

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради

Кафедра освітнього менеджменту, державної політики та економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

 О.М.Мартиненко

«04» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u>
Спеціалізація	<u>Освітній менеджмент</u>

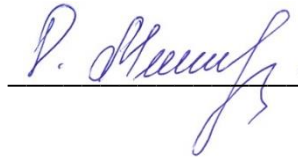
Робоча програма навчальної дисципліни «Освітній менеджмент» складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізація «Освітній менеджмент».

Розробники: Мартиненко Ольга Миколаївна, завідувач кафедри освітнього менеджменту, державної політики та економіки, кандидат економічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри освітнього менеджменту, державної політики та економіки.

Протокол від «04» вересня 2019 року №1

Завідувач кафедри

О.М. Мартиненко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС на рік – 6	07 Управління та адміністрування	Заочна форма навчання Обов'язкова
Загальна кількість годин на рік 180 год	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки перший
		Семестр – 1,2
		Лекції – 10 год
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Практичні заняття – 8 год.
		Самостійна робота – 162 год.
		Індивідуальна робота – 0 год.
		Форма підсумкового контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: 5,5 %.

2. Заплановані результати навчання

Програма вивчення навчальної дисципліни “Освітній менеджмент” складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізація «Освітній менеджмент».

Міждисциплінарні зв'язки: “Менеджмент організацій”, “Самоменеджмент”, “Публічне адміністрування” та передуює вивченню дисциплін “Стратегічне управління”, “Сучасні технології управлінської діяльності”.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Менеджмент освітніх організацій.
2. Особливості управління в освіті.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Освітній менеджмент” є сформуванню у менеджерів освіти сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі освітнього менеджменту; формування розуміння концептуальних основ системного управління закладами освіти; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища закладу освіти, прийняття адекватних управлінських рішень.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Освітній менеджмент” є:

- формування поняття про освіту як цілісну систему; про управління як суспільне явище, соціальний феномен, галузь знань;
- усвідомлення ієрархії рівнів управління освітою, сутності управлінської діяльності менеджера;

- розвиток потреби займатися управлінською діяльністю і усвідомлення її професійної та соціальної значущості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути компетентностей:

основних:

- здатність аналізувати основні напрями реформування освіти в Україні та проблеми і недоліки модернізаційних процесів;

- вміти визначати компоненти управлінської діяльності та діяльність закладу освіти як соціальної системи за різними методиками;

- розрізняти фактори, що впливають на формування освітньої політики держави;

- вміти проектувати стан розвитку закладу освіти, системи управління персоналом, програми досліджень з використанням різноманітних технологій;

- здатність проводити маркетингові дослідження ринку освітніх послуг у мікрорайоні закладу освіти та моніторингові дослідження відповідно до цільного призначення.

- вміти складати програму маркетингового, моніторингового дослідження, конкретизувати зміст роботи на кожному з етапів.

інструментальних:

- здатність працювати у нормативно-правовому полі законодавства України, здійснювати нормативно-правові процедури в управлінській діяльності на основі знання теорії освітнього менеджменту;

- готовність критично осмислювати знання про управління освітою в Україні, визначаючи позитивні тенденції та негативні наслідки;

- здатність використовувати методи управління закладом освіти, виходячи зі стратегічних і тактичних цілей його розвитку;

- готовність аналізувати стилі керівництва закладом і рівні спілкування команди педагогів та здобувачів освіти.

міжособистісних:

- готовність використовувати навички міжособистісних комунікацій;

- здатність налагоджувати партнерські стосунки та ефективно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітньої діяльності;

- вміти працювати в команді;

системних:

- уміти визначати стадії процесу прийняття та реалізації управлінських рішень;

- здатність творчо та креативно мислити;

- вміти працювати з різними джерелами інформації, у т.ч. з використанням Інтернет-ресурсів, нормативними документами;

- уміти приймати нестандартні рішення у професійно-педагогічній діяльності;

- бути гнучким в умовах швидкоплинних освітніх змін.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Менеджмент освітніх організацій.

Тема 1. Поняття про організації та їх функції.

Сутність поняття організації. Види організацій та їх основні характеристики. Внутрішнє середовище організації та взаємозв'язок його елементів. Зовнішнє середовище організації.

Ключові слова: організація, види організацій, внутрішнє середовище організації, елементи організації, зовнішнє середовище організації.

Тема 2. Сутність та структура управління освітніми організаціями.

Зміст процесу управління освітніми організаціями. Внутрішня структура управління освітніми організаціями. Зовнішня структура управління освітніми організаціями.

Ключові слова: освітня організація, функції управління, внутрішня структура, зовнішня структура, чинники впливу.

Тема 3. Стратегічне управління в освітній сфері.

Зміст і особливості стратегічного управління. Характерні ознаки стратегічного мислення менеджера та персоналу закладу освіти. Роль середовища в розвитку організації. Суть стратегічного планування та його основні переваги.

Ключові слова: стратегія, стратегічне управління, внутрішнє і зовнішнє середовище, стратегічне планування.

Тема 4. Зміст та особливості шкільного менеджменту.

Мета, завдання та основні принципи шкільного менеджменту. Функції шкільного менеджменту в сучасних умовах. Раціональність та ефективність використання шкільного менеджменту.

Ключові слова: принципи, управлінська діяльність, шкільний менеджмент.

Змістовий модуль 2. Особливості управління в освіті.

Тема 5. Управління освітою в Україні.

Сучасний стан освіти в Україні, тенденції та перспективи розвитку в умовах модернізації, інтеграції в європейський і світовий освітній простір. Діяльність органів державного управління освітою в Україні. Основні фактори, що забезпечують успішність управлінської діяльності.

Ключові слова: управління освітою, принципи, методи, пріоритети, тенденції розвитку, менеджмент, менеджер освіти, інноваційна діяльність, управлінська культура.

Тема 6. Характеристика основних стилів керівництва в освітній сфері.

Вплив керівника на персонал в системі управління освітою. Основна роль використання стилю керівництва у забезпеченні ефективного функціонування освітньої організації. Підходи, щодо визначення поняття «стиль керівництва».

Ключові слова: стиль керівництва, ціннісні орієнтації, демократизація, гуманізація.

Тема 7. Основи кадрового управління в освіті.

Особливості кадрового потенціалу в галузі освіти, як складової соціально-культурної сфери. Система кадрової роботи з персоналом. Характер впливу кадрового потенціалу на основні показники роботи освітніх організацій.

Ключові слова: кадровий потенціал, кадрова політика, персонал.

Тема 8. Організаційна культура закладу освіти.

Зміст, особливості та основні складові організаційної культури закладу освіти. Функції та основні типи організаційної культури закладу освіти. Роль самодіяльності та самоцінності персоналу закладу освіти в контексті організаційної культури. Функції керівника закладу освіти в розвитку організаційної культури закладу освіти.

Ключові слова: організаційна культура, зовнішні і внутрішні чинники організаційної культури, соціалізація, самодіяльність, самоцінність.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	усього	у тому числі			
лекц.		практ.	лаб.	інд.	с. р.
Змістовий модуль 1. Менеджмент освітніх організацій					
Тема 1. Поняття про організації та їх функції.	20				20
Тема 2. Сутність та структура управління освітніми організаціями.	22	2	2		18
Тема 3. Стратегічне управління в освітній сфері.	24	2	2		20
Тема 4. Зміст і особливості шкільного менеджменту.	24				24
Разом за змістовим модулем 1	90	4	4		82
Змістовий модуль 2. Особливості управління в освіті					
Тема 5. Управління освітою в Україні.	22	2			20
Тема 6. Характеристика основних стилів керівництва в освітній сфері.	24	2	2		20
Тема 7. Основи кадрового управління в освіті.	20				20
Тема 8. Організаційна культура закладу освіти.	24	2	2		20
Разом за змістовим модулем 2	90	6	4		80
Усього годин	180	10	8		162

5. Теми лекцій за планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та структура управління освітніми організаціями. Зміст процесу управління освітніми організаціями. Внутрішня структура управління освітніми організаціями. Зовнішня структура управління освітніми організаціями.	2
2	Стратегічне управління в освітній сфері. Визначено зміст і особливості стратегічного управління. Розглянуто характерні ознаки стратегічного мислення менеджера та персоналу закладу освіти. Проаналізовано роль середовища в розвитку організації. Визначено суть стратегічного планування та його основні переваги.	2
3	Управління освітою в Україні. Визначено сучасний стан освіти в Україні, тенденції та перспективи розвитку в умовах модернізації, інтеграції в європейський і світовий освітній простір. Розкрито питання діяльності органів державного управління освітою в Україні, визначено фактори, що забезпечують успішність управлінської діяльності.	2
4	Основи кадрового управління в освіті. Розглянуто особливості кадрового потенціалу в галузі освіти, як складової соціально-культурної сфери. Проаналізовано систему кадрової роботи з персоналом. Визначено характер впливу кадрового потенціалу на основні показники роботи освітніх організацій.	2
5	Організаційна культура закладу освіти. Розглянуто зміст, особливості та основні складові організаційної культури закладу освіти. Визначено функції та основні типи організаційної культури закладу освіти. Обґрунтовано роль самодіяльності та самоцінності персоналу закладу освіти в контексті організаційної культури. Визначено роль керівника закладу освіти в розвитку організаційної культури закладу освіти.	2
Разом годин:		10

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та структура управління освітніми організаціями. Зміст процесу управління освітніми організаціями. Внутрішня структура управління освітніми організаціями. Зовнішня структура управління освітніми	2

	організаціями.	
2	Стратегічне управління в освітній сфері. Формування стратегії розвитку освітньої організації. Розглянуто стратегії: лідерство в ціні, лідерство в спеціалізації, лідерство в індивідуалізації.	2
3	Характеристика основних стилів керівництва в освітній сфері. Визначено основні стилі керівництва у системі управління освітою. Проаналізовано роль використання стилю керівництва у забезпеченні ефективного функціонування освітньої організації. Наведено підходи, щодо визначення поняття «стиль керівництва».	2
4	Організаційна культура закладу освіти. Розглянуто зміст, особливості та основні складові організаційної культури закладу освіти. Визначено функції та основні типи організаційної культури закладу освіти. Обґрунтовано роль самодіяльності та самоцінності персоналу закладу освіти в контексті організаційної культури. Визначено роль керівника закладу освіти в розвитку організаційної культури закладу освіти.	2
Разом годин:		8

7. Курсова робота

1. Виконання курсової роботи передбачається Навчальним і Робочим планом підготовки магістрів і має окрему форму контролю у вигляді диференційованого заліку.

2. Кожний студент отримує від керівника завдання, де вказуються вихідні дані, план і строки виконання роботи.

3. Методика виконання курсових робіт та їх орієнтовна тематика визначаються окремими Методичними рекомендаціями.

4. Захист курсової роботи та його оцінювання проводиться комісією у складі не менше 2-х осіб.

Тематика курсових робіт

1. Системна модель управління освітньою організацією
2. Стратегічне планування діяльності закладу освіти (дошкільної, загальної середньої).
3. Формування стратегій розвитку закладу освіти
4. Сучасні інноваційні технології управління
5. Інформатизація закладу освіти як управлінська проблема
6. Упровадження інновацій у роботу закладу освіти
7. Критерії ефективності діяльності закладу освіти
8. Шляхи та засоби вдосконалення управління закладом освіти
9. Управління організаційними змінами у закладі освіти
10. Теорії лідерства та стилі управління в закладі освіти

11. Авторитет керівника закладу освіти та його вплив на педагогічний колектив
12. Удосконалення управління кадрової політики в загальній середній освіті
13. Системи мотивації персоналу в закладі освіти
14. Організація самоосвітньої діяльності педагога
15. Маркетингова діяльність у закладі освіти
16. Використання здобутків світового менеджменту в управлінні закладом освіти
17. Управлінська культура керівника закладу освіти
18. Психологічне благополуччя педагогічних працівників як об'єкт освітнього менеджменту
19. Удосконалення структури персоналу в закладі освіти (дошкільної, загальної середньої).
20. Управління системою виховної роботи в закладі освіти щодо формування здорового способу життя.
21. Формування (умови, шляхи та засоби) позитивного іміджу закладу освіти
22. Формування культури управління закладом освіти
23. Моніторинг якості знань учнів як управлінська проблема
24. Моніторинг якості освіти
25. Особливості управління освітньою організацією
26. Самодіяльність і самоцінність персоналу закладу освіти в контексті організаційної культури
27. Управління якістю діяльності закладу освіти
28. Маркетинг в освіті та зв'язки з громадськістю
29. Впровадження та здійснення фінансового менеджменту в освітній організації
30. Формування фінансової стратегії закладу освіти
31. Психолого-управлінське консультування в освіті
32. Маркетинговий аналіз і контроль в діяльності закладу освіти
33. Формування інноваційної культури освітньої організації
34. Інноваційні освітні проекти та управління їх здійсненням
35. Управління діяльністю персоналу закладу освіти

8. Самостійна робота

№ теми	Назва теми та окремих питань з неї, винесених на самостійне вивчення	Обсяг, годин	Рекомендована література	Вид контролю
1	Особливості становлення та розвиток менеджменту в освіті. Визначення поняття «управління» та менеджмент». Історія розвитку теорії управління. Закономірності,	16	5, 6, 11, 12	Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації

	принципи менеджменту освіти.			
2	Стратегічний менеджмент. Типи, етапи, фактори стратегічного управління в освіті. Місія і мета в стратегічному менеджменті. Стратегія розвитку закладу освіти.	16	4, 8, 9, 10, 12	Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації
3	Інноваційний менеджмент в освіті. Управління інноваційним освітнім процесом в закладі освіти. Інноваційні освітні проекти і управління ними.	18		Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації
4	Управлінська діяльність керівника закладу освіти. Роль та функції адміністратора в системі освіти. Вимоги до характерологічних, особистісних, професійних рис керівника.	16	1, 2, 3, 4, 5, 10, 13	Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації
5	Лідерство в освіті. Поняття про лідерство та управління. Основні вміння та ролі лідерів. Типи лідерів. Особливості лідера закладу освіти.	16	3, 4, 7,9	Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації
6	Конкурентоспроможність освітньої організації. Створення сучасного конкурентоспроможного навчального закладу.	16	5, 11, 12	Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації
7	Організаційна культура закладу освіти. Місія освітньої культури. Освітня культура як система. Професіоналізм та організаційна культура. Досвід керівника у впровадженні організаційної культури закладу освіти.	16	3, 4, 7, 11	Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації
8	Управління якістю діяльності закладу освіти. Якість та основні підходи до її	16	3, 4, 7,9	Підготовка тематичного реферату.

	визначення. Особливості управління якістю діяльності закладу освіти. Роль інформаційної системи в управлінні якістю діяльності освітньої організації. Умови методи та прийоми поліпшення якості в закладі освіти.			Опитування під час консультації
9	Маркетинг в освіті та зв'язки з громадськістю. Зміст та особливості маркетингу в освітній сфері. Функції освітнього маркетингу як одного напрямів освітнього менеджменту. Особливості маркетингової діяльності керівника закладу освіти. Основні закономірності маркетингового аналізу і контролю. Зміст та принципи зав'язків з громадськістю в освіті.	16	1, 2, 3, 4, 5, 10, 13	Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації
10	Психолого-управлінське консультування в освіті. Сутність психолого-управлінського консультування. Модель психолого-управлінського консультування керівника закладу освіти. Критерії та методи вимірювання ефективності психолого-управлінського консультування.	16	1, 2, 3, 4, 5, 10, 13	Підготовка тематичного реферату. Опитування під час консультації
	Всього:	162	-	-

9. Методи навчання

При організації навчального процесу з даної дисципліни використовують наступні методи навчання:

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint - Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: вправи, кейсові ситуації.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

10. Методи контролю

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності студентів включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів. Поточний контроль знань студентів здійснюється за двома напрямками: I – контроль систематичності та активності роботи на семінарських та практичних заняттях; II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання. Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи; тестування.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі іспиту у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Семестровий екзамен – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання								Самостійна робота	Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
2	2	2	4	2	2	2	4	20	60	100

Відповідність оцінок 100-бальної, національної та європейської шкали

Оцінка за національною 4- бальною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно	90-100	A	Відмінно (відмінні знання з незначними помилками у відповідях)
Добре	82-89	B	Дуже добре (добрі знання з декількома помилками у відповідях)
	74-81	C	Добре (добрі знання з рядом помилок у відповідях)
Задовільно	64-73	D	Задовільно (задовільні знання зі значною кількістю недоліків та помилок у відповідях)
	60-63	E	Достатньо (знання задовольняють мінімальним критеріям)
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно (потребується певний час для підготовки до перескладання)
	1-34	F	Незадовільно (обов'язковий повторний курс)

11. Навчально-методична література

Основна література

1. Закон України «Про освіту» (Редакція від 28.09.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
2. Закон України «Про дошкільну освіту» (Редакція від 16.07.2019 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/2628-III>.
3. Закон України «Про загальну середню освіту» (Редакція від 19.02.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
4. Закон України «Про позашкільну освіту» (Редакція від 01.01.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
5. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (Редакція від 16.01.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
6. Закон України «Про вищу освіту» (Редакція від 16.01.2020 р.)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

7. Тезаурус Юнеско [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://databases.unesco.org/thesru/>

8. Указ Президента України №344/2013 від 25.06.2013 р. «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

9. Л. М. Сергеева, Т. О. Лукіна, Ю. С. Управління розвитком професійного навчального закладу: праксеологічні засади : навч. посібн. / За наук. ред. Л. М. Сергеевої, Т. О. Лукіної. / Л. М. Сергеева, Т. О. Лукіна, Ю. С. Красильник, О. В. Пащенко, Т. І. Стойчик, В. О. Купрієвич. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 124 с.

10. В. Рябова, А.Б. Єрмоленко, Т.А. Махія. Проектний менеджмент для інноваційного розвитку освітніх організацій України: навч. посіб. для підготовки магістрів за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами», підвищення кваліфікації слухачів, керівників навчальних закладів / З.В. Рябова, А.Б. Єрмоленко, Т.А. Махія та ін.; за заг. ред. академіка В.В. Олійника, маг.Ф. Фреха; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти»; КультурКонтакт Австрія.— К., 2016.— 118 с.

11. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – ІваноФранківськ. «ЛілеяНВ». 2015. – 296 с

12. Молчанова А. О., Воляник І. В., Кондратьєва В. П. Організаційна поведінка: Навч. посібн. / за наук. ред. А. О. Молчанової. – ІваноФранківськ, «ЛілеяНВ», – 2015. – 176 с.

13. Освітній менеджмент: теорія і практика : зб. наук. праць / за заг. ред. І.В. Соколової, О.Б. Проценко. – Маріуполь : МДУ, 2013. – 216 с.

Додаткова література

1. Баєва О.В. Практичні аспекти менеджменту: Навч.-практ. посіб. / Баєва О. В., Новальська Н.І., Ангелова В. І.— К.: МАУП, 2006. — Ч. 1. — 170 с.

2. Баєва О.В. Основи менеджменту. Практикум: Навч. посіб. / Баєва О.В., Новальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. — К.: Центр навчальної літератури, 2007. — 524 с.

3. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі / В.І.Бондар. – К.: Школяр, 2000. – 191с.

4. Ващенко Л.М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: Монографія / Ващенко Л.М. — К. : ВПЦ «Тираж», 2005. — 380с.

5. Використання позабюджетних коштів у ЗНЗ / упоряд. Н. Мурашко, О. Стешук. - К. : Шкільний світ, 2008.

6. Даниленко Л.І. Інноваційний освітній менеджмент. Навчальний посібник / Даниленко Л.І. – К.: Главник, 2006. – 144с.

7. Даниленко Л.І. Менеджмент інновацій в освіті / Даниленко Л.І. – К.: Шкільний світ, 2007. – 120с.

8. Єльнікова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: Монографія / Єльнікова Г.В. – К.: ДАККО, 1999. –

303с.

9. Мармаза О.І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармаза. - Х. : Видавнича група «Основа», 2004. - 240 с.

10. Освітній менеджмент: Навчальний посібник/ [ред.: Л.Даниленко, Л. Карамушки]. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400с.

11. Павлютенков Є.М. Основи управління школою [Текст] / Є. М. Павлютенков, В. В. Крижко. – Х. : Видавнича група «Основа», 2006. - 171 с.

12. Рубан І.Г. Управління школою в умовах ринкових відносин: посіб. для слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників навч. закл. / І. Г. Рубан – Луганськ : Знання, 2007. – 148 с.

Перелік методичних рекомендацій, наочних матеріалів

№ з/п	Найменування	Кількість екземплярів	Носії	
			паперові	електронні
1	Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Освітній менеджмент» для студентів заочної форми навчання зі спеціальності 073 «Менеджмент» / КЗВО «ДАНО» ДОР», уклад.: В.В. Сиченко, О.М. Мартиненко – Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР», 2019. – 24 с.	5	5	+
2	Методичні рекомендації по опрацюванню тем, що не викладаються на аудиторних заняттях з дисципліни «Освітній менеджмент» для студентів заочної форми навчання зі спеціальності 073 «Менеджмент» / КЗВО «ДАНО» ДОР», уклад.: В.В. Сиченко, О.М. Мартиненко – Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР», 2019. – 20 с.	5	5	+